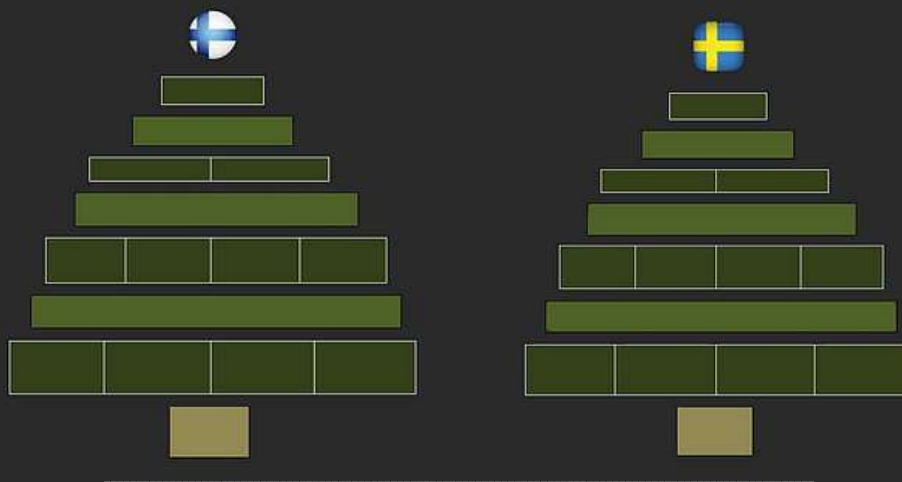

ZAGA

en bilderbok, där bilder på
människor förekommer sparsamt

Alf Gunnarson
MMXIX

FÖRORD

För hundra år sedan fanns det en provinsialläkare i Mönsterås som hette J. E. A. Han hade fru och barn, bland dem en dotter som hette M. Vid samma tid fanns det en folkskollärare/kantor i Daretorp som hette F. G. Z. Han hade också fru och barn, bland andra en son som hette B. Dottern M. mötte sonen B. och de fick så småningom en liten flicka från Helsingfors som hette Y. I. F. Hon hette senare Z. och hon var inte min klasskamrat och vi kände knappt varandra, men vi var skolkamrater och hade många gemensamma bekanta. Hennes svenske pappa var dessutom lärare på Läroverket, i Kristendomskunskap (som ämnet hette då för tiden).

Nu förstår alla att det är helt oemotståndligt för en familjehistoriskt intresserad person som jag att reda ut några samband. En privat detektiv, med en fot i Smålands Glasrike och en i Västergötlands Grönköping, har anlåtats för att bringa reda i de kopplingar som för somliga framstår som självklara, samtidigt som sambanden för de oinvidiga är diffusa intill gränsen för obegriplighet. Den som vill, vågar och kan, må läsa vidare som om ingenting hänt, vilket i sig är förståeligt, eftersom det sällan händer så mycket i ett förord.

Mariestad i december 2019

/ Alf

Morfar Knut Lindberg
var en framstående brottare.
Han representerade Finland vid
OS i Stockholm år 1912,

Här en av hans inhemska medaljer.

Familjen Forsell:
Karl Birger & Hjördis
Barnen: Yrsa och Torbjörn

En storebror (5)
och hans lillasyster (1 ½)
skickades till Sverige, från
Helsingfors, år 1942.

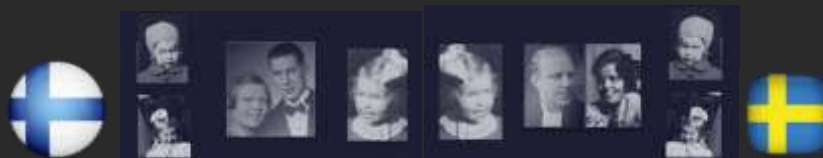
Brodern återvände till Finland
när kriget var över.

Systemern vandrade
vidare i Sverige.

DET VAR KRIG I GRANNLÄNDERNA

Sverige var förskonat från direkt deltagande i det vidriga kriget, medan det i den gamla östra rikshalvan var väpnad kamp mest hela tiden. Finlands sak är vår, så man i Sverige och öppnade sina hjärtan och sina hem. Oskyldiga barn skickades över Östersjöns minerade farvatten eller med tåg den långa om(järn)vägen över Torneå/Haparanda.

Runt årsskiftet 1941/42: En liten gosse i sitt sjätte levnadsår och hans lillasyster, i sitt andra, sattes på ett tåg i Helsingfors och anlände många, många timmar senare till Stockholm, där de kom att stanna i var sin värdfamilj i Ålsten. Brodern återvände till Helsingfors när kriget var över och då hade systemen redan fått ett varaktigt hem i en prästgård i Västergötland

Så långt var allt gott och väl men snart förbyttes tryggheten i prästgården mot sorg och bedrövelse över att mamman (prästfrun) avled, blott drygt fyrtio år ung. Den knappt femåriga dottern som bara ett halvår tidigare fått en riktig mamma i Sverige, skickades till en faster, lärarinna i Västmanland, där hon lärde sig läsa och skriva, långt innan hon senare skickades hem till pappa prästen i Leksberg.

Krigsbarn kallades de, dessa sjuttiotusen unga finländare som, på gott och ont, tvingades på flykt från sitt hemland. Här lämnar vi vår huvudperson och ägnar oss åt hennes föregångare i Finland och i Sverige. Vilka var de och var levde de sina liv? Det är frågor som får svar i det följande.

Alla är vi barn i början

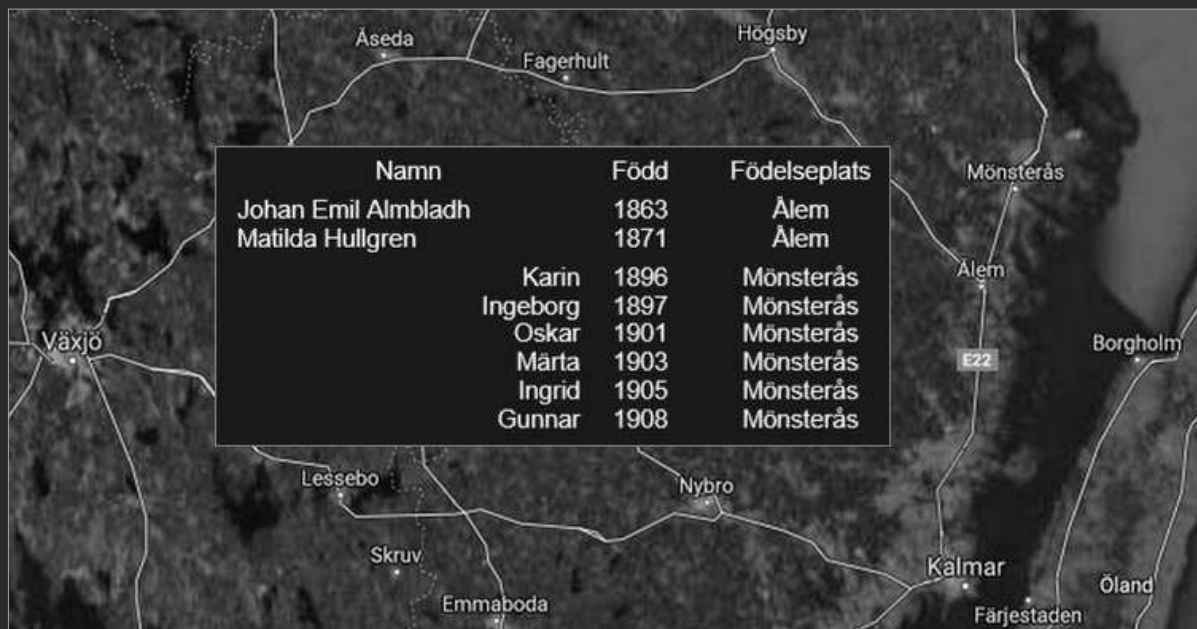
Partir, c'est mourir un peu mais mourir, c'est partir beaucoup

(Att skiljas är att dö en smula – men att dö är att skiljas mycket)

MÖNSTERÅS OCH DARETORP

Johan Emil Almbladh, uppvuxen i Ålem socken, gifte sig i augusti månad år 1895 med Matilda Hullgren från samma socken. Femton år senare ser vi honom som provinsialläkare i Mönsterås, med en familj som består av åtta personer.

Frans Gustaf Zandrén, uppvuxen i Acklinga socken, gifte sig på sommarlovet år 1887 med Anna Fredrika Petersson från Vellinge socken, där Frans Gustaf sedan fyra år varit folkskollärare och kantor. Ett stycke in på det nya seklet ser vi den här familjen i Vellinge.

ZANDRÉNS FAMILJ I DARETORP

Frans Gustaf Z: s pass samt barnen, utom den yngste (Bertil).

Barnen har vuxit upp.

I Anna Fredrika Z: s föräldrahem i Vellinge, Tidaholm.

Prästgården i Grevbäck. Där Bertil Z:s familj fanns 1948- 55.

Hos familjen i Ålsten.

Familjen A. levde nära havet i östra Småland och familjen Z. inte så långt från sjön Vättern, i Västergötland. Fanns det någon gemensam egenskap för de båda hushållen? Ja, fäderna till barnaskarorna var i båda fallen åtta år äldre än mödrarna till de samma. Det tänkte ni inte på. Det är sådana små, till synes obetydliga, detaljer som en detektiv måste vara vaken för, om det ska bli någon framgång i arbetet. De uppgifter som ska lösas i detta fall är ännu inte fullt fastställda. Ingen väg är utstakad och inga grindar är öppnade, ej heller stängda. Fältet är fritt för alla rimliga, på gränsen till utopiska, spekulationer.

En fråga som tigger efter svar är denna: Hur kom det sig att Fröken M. A. från Mönsterås kom i kontakt med en Teol. kand. från det område i Västergötland som blivit vida bekant tack vare - eller på grund av - en veckotidning med det ståtliga namnet *Grönköpings Veckoblad*. Jag vill inte undanhålla er en tämligen färsk bild, med en tidstrogen text, ur denna ännu idag existerande publikation.

NYA URTIDER STUNDAR OM TVÅ ÅR!

Grönköping övergår till medeltid!

Sedan EU-parlamentet beslutat, att medlemsländerna fr.o.m. år 2021 inte längre varje år skall behöva omställa klockorna till sommar- resp. vintertid, har härv. Stadsfullmäktige enhälligt fattat beslut om att gå den gyllene medelvägen och införa en tid mitt emellan sommar- och vintertid.

Visst är det uppfriskande med så god journalistik. På bilden ser man Hr urmakare Fingalsson demonstrera medeltiden.

Ur Mönsteråsbloggen 27 januari 2010
(Jonny Nilsson)

Den äldre delen av Mönsterås kommunalhus var en gång sjukstuga eller sjukhus som det står på en del gamla vykort, men också i det kommunala protokollet från 1907.

Jag har inte hunnit utröna exakt när tegelbyggnaden blev kommunhus, men jag förmodar att det var omkring 1974 då biblioteket flyttade in i det gamla tingshuset där jag tror att politikerna hade samlats tidigare. Sjukstugan med plats för 14 patienter började byggas 1907 och stod klar för inflyttning i augusti 1908 genom initiativ från den driftige Mönsterås profilen, doktor Emil Almladh (1863-1949).

Marken hade skänkts av Mönsterås Köping till Landstinget. Dessförinnan hade det funnits en sjukstuga på Sjögatan som kallades "Asylen" (Bergska villan).

Sjukstugan nybyggd. 1909. Infälld doktor Almladh. Här nere: 1910- talet.

Almladh var född i Ålem och son till hemmansägaren Johan Erik Svensson och Maria Sofia Jönsdotter i Flinsmåla. Efter avklarade studier slog han sig ner i Mönsterås som läkare 1892, ett yrke som han kom att utöva med stor framgång fram till sin pensionering 1938. Han var en erkänt duktig kirurg och införskaffade den första röntgenapparaten i Kalmar län.

Almladh var en mångsidig man. Han var under flera år kommunalordförande (1899-1914) och arbetade intensivt för att få hit järnväg och telefontät. Han var även en duktig fotograf och när man går igenom gamla foton från vår bygd ser man ofta Almladhs namn.

Han var också djupt engagerad i Stranda Hembygdsförening där han var styrelseledamot från begynnelsen till sin död. Ett särskilt intresse verkar han ha haft för gamla sägner som han var upptecknare av.

Han var också naturvän och ombud för Svenska Naturskyddsföreningen.

DETEKTIVARBETE PÅ ANPASSAD NIVÅ

Mossebladets redaktör, MBR, mötte den en gång renommerade f. d. reportern, numera på grått papper avskedade, herr Göte Västlund, alias f. d. red., numera herr S. Holm, på härvarande Golfklubbs restauration, där den senare, efter många om och men, togs i tillfällig tjänst som mobil detektiv medarbetare i den nättidning som heter www.mossebladet.se.

Förhandlingarna skedde i en anda av öppenhet och ömsesidig respekt och parterna enades om att herr S. Holm skulle närmare syna några företeelser i det förgångna, vilka framgår av nedanstående punkter. Dock att hela samarbetet höll på att gå om intet, innan det ens börjat, då frågan om monetära vederlag togs upp på initiativ an nämnde S. Holm.

Mossebladets redaktör (MBR) hade inte räknat med extra utgifter på grund av detta projekt, medan herr S. Holm å sin sida menade att viss ersättning icke vore orimligt. Enades man slutligen om att densamme, herr S. Holm, skulle åtnjuta projektanställning under högst tio dagar, varefter retroaktiva löneförhandlingar skulle hållas på samma plats, såvida väder och vind och andra förhållanden icke hindrade.

CHECKLISTA. HERR S. HOLMS UPPDRAG

Pro 1:o. Att utröna, huruvida förre kantorn i Daretorp, F. G. Z. verkligen visste hur psalmerna skulle gå.

Pro 2:do. Att efterforska förre provinsialläkarens, herr J. E. A: s relation till sin svärfar, förre handlaren herr H. i Pataholm samt svågern, förre konstnären, med mera O. H.

Pro 3:o. Att försöka förstå, de underliggande orsakerna till, att två teologie kandidater i Uppsala, B. Z. och X. A. senare - såsom dugliga präster - blev fästade vid och fastnade för de förra fröknarna, M. A. och I. A. uti Mönsterås köping.

EN FÖRSTA RAPPORT FRÅN F. D. RED. S. HOLM

Herr Göte Västlund, alias herr S. Holm (förklädd).

Herr Redaktör! Såsom jag sistlidna veckoslut tillbringat söndagen uti Daretorp, vill jag härmed avge följande rapport: Kyrkobyggnaden uppfördes anno 1761. Orgelverket har tretton (13) stämmor.

Under förespegling av varande kulturellt enastående intresserad, har undertecknad. Intervjuat en handfull äldre damer och herrar, vilka besökte härvarande högmässa och fått vittnesbörd om allehanda lokala fenomen, vilka på intet sätt angår, vare sig underecknad. eller herr Uppdragsgivaren.

Däremot råkade jag, dagen före, av en händelse, möta en medelålders hantverkare, herr Elof Elofsson, som var i färd med att renovera församlingens anslagstavla. Denne utgav sig för att vara väl bevandrad uti Daretorps lokala historia och angav som bevis härför att han var sonsonson, i rakt nedstigande led, till en på sin tid legendarisk orgeltrampare, herr A. Smedberg och visste ättingen berättat att herr kantor Zandrén på sin tid varit en Jävel på att hantera orgeln. Z. visste förvisso vad han gjorde, såväl i kyrkan som i katedern. Han använde, som exempel, pekpinnen till att peka med och ingenting annat. Bifogar bilder som bevisar att undertecknad verkligen varit på platsen ifråga och ilar nu vidare mot nästa uppdrag.

Högaktningsfullt S. Holm.

PS Enär undertecknads ekonomiska situation, på grund av oförutsedda utgifter, såsom parkeringsböter e. dyl. är något otillfredsställande, vore det mig till gagn att erhålla ett ringa förskott på den lön, vilken ännu icke blivit slutförhandlad, men vilken - emellertid - torde bli så pass avtalsenlig, att nämnda förskott måtte täcka bensinkostnaden för den förestående resan till Småland.

Tacksam således, om herr Red. vänligen ville swisha en liten nätt summa till överenskommet konto uti Banken. DS

EN ANDRA RAPPORT FRÅN F. D. RED. S. HOLM

Herr Redaktör! Såsom undertecknad nu tillbringat tre dagar uti Mönsterås med omnejd, avges härmed följande rapport. Uppgiften var att efterforska förre provinsialläkarens, herr J. E. A: s relation till sin svärfar, förre storhandlaren herr H. i Pataholm samt dennes svåger, förre konstnären, med mera, O. H. Detta som komplement till redan redovisad information om densamme provinsialläkares liv uti den s. k. Mönsteråsbloggen av den 27 januari 2010 (sid 10 – 11 i herr Red: s redan påbörjade framställning).

Den s. k. Hullgrenska gården i Pataholm är byggnadsminnesmärkt. Den byggdes av handlanden, herr Carl Johan Hullgren vid 1800-talets mitt. Husets interiör har försetts med dekorativa målningar av marinmålaren Oscar Hullgren, son till nämnde herr Carl J. Hullgren.

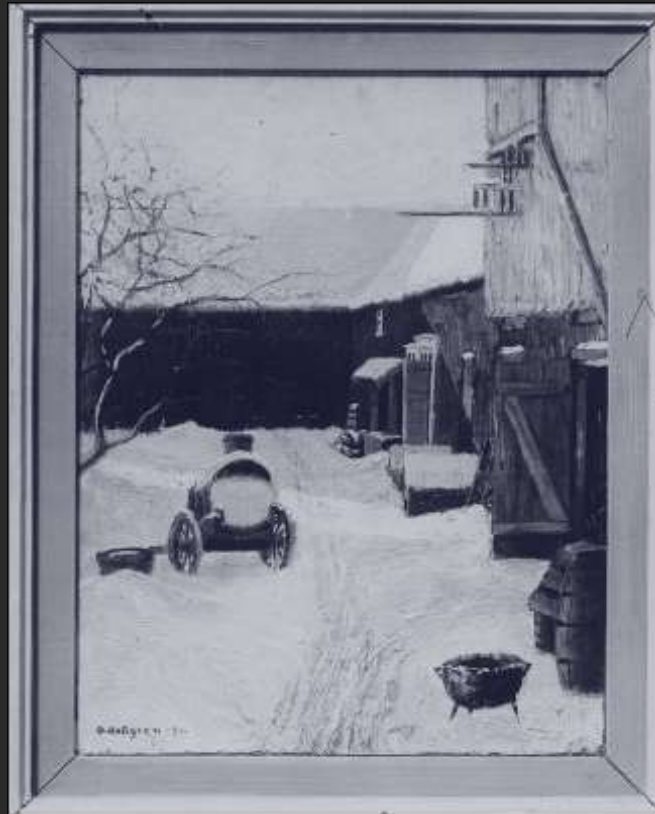

Såsom själv varande, icke oäven fotograf, fascinerades undertecknad av vistelsen i den pittoreska, för att icke säga, med marginal magiska miljön från senare hälften av det nittonde seklet.

Det var en sann fröjd för ögonen, tillika själen, att syna sevärdheterna, såväl externt som internt. Nämnde konstnär, herr Oscar H. hade synbarligen såväl huvud som penna (tillika penslar) på skaft.

Några exempel på herr konstnärens verk visas härnäst. Till själva frågan återkommer undertecknad så snart intrycken hunnit smältas och återkomsten ned på jorden blivit faktum.

VERNISAGE

PAUS MED EN DIKT

PALATSET

Vi steg in. En enda väldig sal,
tyst och tom, där golvets yta låg
som en övergiven skridskois.
Alla dörrar stängda. Luften grå.

Målningar på väggarna. Man såg
bilder livlöst myllra: sköldar, våg-
skålar, fiskar, kämpande gestalter
i en dövstum värld på andra sidan.

En skulptur var utställd i det tomma:
ensam mitt i salen stod en häst,
men vi märkte honom inte först
när vi fångades av allt det tomma.

Svagare än suset i en snäcka
hördes ljud och röster ifrån staden
kretsande i detta öde rum,
sorlande och sökande en makt.

Också något annat. Något mörkt
ställdes sig vid våra sinnens fem
trösklar utan att gå över dem.
Sanden rann i alla tysta glas.

Det var dags att röra sig. Vi gick
bort mot hästen. Den var jättelik,
svart som järn. En bild av makten själv
som blev kvar när furstarna gått bort.

Hästen talade: Jag är den Ende.
Tomheten som red mig har jag kastat.
Detta är mitt stall. Jag växer sakta.
Och jag äter tystnaden härinne.

/ Tomas Tranströmer

OCH FRIA ASSOCIATIONER

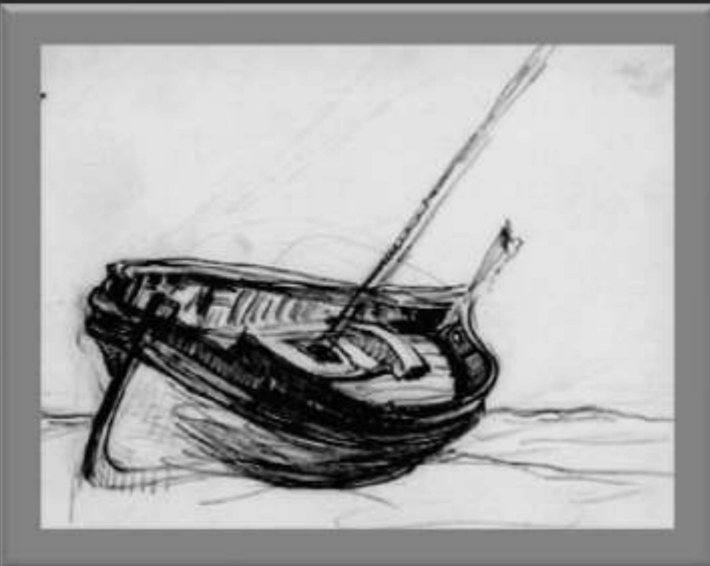
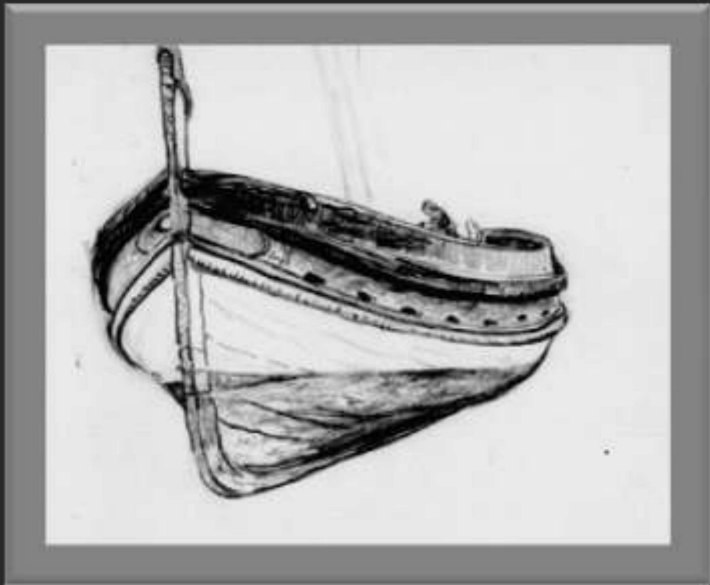
Familjen Hullgren och John Bauer var vänner. Prästerna B. Z. och L. O. J. A. var studiekamrater, vänner och svågrar. A. i den senares namn står för André (Andrae) och såvitt bekant var han inte släkt med nordpolsfararen, apotekare-sonen från Gränna, Salomon August Andréé. Däremot ska man komma ihåg att den våghalsige Andréés far (apotekaren) var född och uppvuxen i Gudhem, i det centrala Västergötland, med Hornborgasjön och trandansen inom nära räckhåll (jämför diktaren på förra sidan). Från André (Andrée) till Falstaff Fakir (Axel Wallengren) som var äkta skåning (och ung i hela sitt korta liv), kan steget synas långt men det hindrar inte att denne stilbildare för senare krönikörer platsar här. Sålunda - följande aktstycke från densamme:

Samma dag, som jag i min fosterländskhet tecknat 22,000 kronor på listan för Andréés nordpolsexpedition, rann det mig i hågen, att jag icke visste, hvarför han, min ende konkurrent, skulle resa dit! Jag telefonerade genast till honom och besvor honom komma till mig för att förklara sig. Till mannens heder måste jag erkänna, att han genast infann sig och gaf mig den äskade förklaringen. "Du har misstänkt rätt!" sade han till mig, så fort han insåg, att han var afslöjad, och att snack icke kunde hjälpa längre. — "Jag reser icke för att uppsöka nordpolen, ty, såsom endast vi två veta, existerar den ju dess värre icke, och äfven om den funnes, är mitt konsekventa protektionistiska valspråk: Nordpolen åt nordpolackarne!

Men jag reser för att upptäcka Lyckan och hon dväljes endast på trakter, som hittills endast den arktiska ismyggans öga skådat, enligt hvad jag uträknat. Du inser ju sjelf, att Lyckan är af mycket större betydelse för menskligheten än Nordpolen, och att jag blir en af mensklighetens välgörare, om jag lyckas upptäcka densamma samt försäljer densamma i småportioner med någon liten avance för mig sjelf; men nu är jag afslöjad och är i ditt våld, och jag måste återgå till näringarne!" Han stödde hufvudet i sina djerfva händer och fällde tvenne tårar på min dyrbara Brysselmatte. — Fläcka icke ned mina lösören! — sade jag, rörd af så mycken sorg.

— Jag skall icke röja dig, och du må gerna för mig flyga till Polen. Men vet 1: Medan du äflas uppe i skyarne, skrifver jag här nere på jorden Lyckans Lexikon och skall dermed söka att i förväg göra människorna lyckliga, långt innan du hunnit utföra ditt värf! Vill du slå vad härom? — tillfogade jag, drifven af egennyttan. — Ja! — svarade han, hes af afund. — Topp! — svarade jag. — Vadet gäller Nordpolen. Finner du den, förlorar jag densamma. Finner du den icke, vinner jag densamma. Är detta klart? Här är konjak. Ett ekande handslag beseglade vårt vad. Han drog en djup suck af glädje, fyllde en ballong afsäende en brefdufva och begaf sig dädan med snabba och lätta fjät, såsom det höfves den der gjort en god affär. Men jag träffar honom väl i November. Då äro dagarne grå. Nu hade han bruna byxor. Den, som lefver, får se.

Förtjusande bildkonst.

Här, i rikt måtto, förekommande konstnärns k. hustru, fru Julie Elise Hullgren, född Dinesen, i Aalborg, Danmark, var ävenledes välutbildad, såväl i Berlin som i Paris, konstnär. Undertecknad (amatörakvarellist, utan påtaglig talang) gör den reflexionen att makarna Hullgren, med till visshet gränsande sannolikhet, kompletterade varandra väl, herr H. med säker blick för det verkliga samt hon, med ett ljust, icke sällan romantiskt färgsprakande skimmer, inom ramen för det passande. Följer exempel på fru H: s konst.

Maka målade målände maken.

Julie Hallgren 1911

Följande fakta har inhämtats från säker källa: Oscar H växte upp i köpingen Pataholm där hans fader hade en betydande träexportrörelse. Samhället var sedan gammalt starkt präglat av sjöfart och skeppsbyggen. Hamn och redd dominerades av segelfartyg som lastade timmer från den småländska skogsbygden. Det blev från Pataholms hamn och bebyggelse som H. redan i pojåkåren kom att hämta motiven till sina första blyertsteckningar. Tidigt lärde han sig också att fotografera, därtill uppmuntrad av målaren och fotografen Johan Råberg i Kalmar. Han var emellertid främst havets målare, och på detta område en förnyare. Hos honom kom snart det nordiskt dramatiska att dominera med bilder från Lofotens mäktiga stup och färgtunga vatten - men framför allt från Östersjön kring Bornholm och Christiansö.

Undertecknad mobil- detektiv, med uppdrag uti Smålands sköna Östersjökust, önskar slutligen att förevisa ovanstående, egenhändigt fotograferade verk av den förträfflige herr H. Det interiöra, till höger, finnes att beskåda i ett, den Hullgrenska gårdens, trapphus: en utsmyckning som heter duga, eller hur, herr Redaktör? Högaktningsfullt S. Holm.

PS. Enär det, enligt övertecknads uppfattning, vore nära nog tjänstefel att förbigå den s. k. Döderhultaren, vilkens museum finnes i grannskapet, visas här några väl valda exempel på densamme Döderhultares knivskarpa och handfasta träkonstruktioner. DS

EN TREDJE RAPPORT FRÅN F. D. RED. S. HOLM

Herr Redaktör! Detta uppdrag synes närmast omöjligt att utföra och är det således en utmaning av sådan kaliber, att varje steg måste tagas med stor försiktighet, samtidigt som mod med nödvändighet måste ingjutas hos utföraren, ity indiskretion oundvikligen torde komma att prägla uppdraget. Detta är missionen, formulerad av herr Redaktörens egen, vassa och omutliga penna:

Att försöka förstå, de underliggande orsakerna till, att två teologie kandidater i Uppsala, B. Z. och X. A. - senare i sina livslopp - blev fästade vid och fastnade för de förra fröknarna, tillika systrarna, samt tillika skolkökslärarinnorna, M. A. och I. A. uti Mönsterås.

Hypotetiska spekulationer båtar till ringa framgång. Systematiskt sökande efter ledtrådar är av nöden. Undertecknad spejare beger sig härmed snarast till Uppsala. Dock att planering är av nöden: Av ovan nämnda projektanställning återstår i detta nu tre dagar. Ad acta!

Fakta finnes beträffande kandidat Z, såtillvida att denne var kommen från den grönaste av alla trakter väster om sjön Vättern, medan hans kamrat, kandidat A. växt upp i Småland, troligen söder om nämnda Vatten. Det är saligare att giva än att taga! Undertecknad giver sig således av till rikets äldsta läroanstalt.

Tidens vingslag framträder nog så påtagligt i denna lärdomsstad, genom vilken kandidater av alla de fasoner strävat mot mer eller mindre uppnåeliga mål, alltmedan Fyrisån flutit fram i ett jämnt men ostyrigt flöde i sitt eget lopp, med värdighet och obändig kraft. Här förekom Lidköpingssonens, Gunnar Wennerberg,

Magister och Glunt från mitten av det nittonde seklet och ett trekvartssekel senare fanns Skara- studenten, Daretorp- sonen, unge herr B. Zandén. i universitetets rullor.

Hans främste frater studiosus var en likaledes ung herre, vid namn L. O. J. André (Andrae). Denne var uppvuxen i Gårdveda socken, Aspelands härad, nära Målilla samt med Hultsfred inom bekvämt räckhåll. Anno 1934, mitt i sommarens grönska (den 2 juli) gifte sig nämnde ungherre (nåväl: tämligen unge herre), efter att året före ha kommit från Virserum till Målilla.

A. Jan Erik Jansson	26 25/6	M-a	U		
Andra Lusslöf Johanna vice Pastor	05 29	Hörbygd	U	34 2/7	Krusum 33 1/2
Appgren, fru Marie Katarina fsk.	60 17	Rist.	U	01 12/10	S. R. 166

Mumsig läsning för ambitiös detektiv.

Ovan stående information har inhämtats från vice pastorns och dennes överordnades egen kyrkbok, varför tillförlitligheten i uppgifterna icke bör ifrågasättas. Vad icke framgår av bilden ovan är det förhållande, att nämnde L. O. J. André vuxit upp i en prästgård tämligen nästgårds, nämligen den uti Gårdveda.

L. O. J. André var ingalunda ensam om att gifta sig den 2 juli 1934, vilket må anses såsom obestridligt, enär ingen rimligen är ensam vid ett bröllop, dock att vi här har att åse ett s. k. dubbelbröllop, med dubbla brudpar, dubbelt så högtidligt samt inemot dubbelt så många bröllopgäster, dubbelt så många tal, dubbelt så många hurrarop (möjligen icke) och dubbel glädje, eftersom delad glädje anses vara just dubbel dito.

Herr doktor Almlads och fru doktorinnans Almladh döttrar i Mönsterås gifte sig med var sin präst, en Smälänning och en Västgöte, båda födda i nådens år 1905, den förre sent på året och den senare tidigare samma år. Döttrarna var födda år 1903 och 1905 och det synes då logiskt att den äldste brudgummen förde den äldre bruden till altaret. En fråga, pockande på svar är denna: Var det möjligen nämnda brudar som fått de ävenså nämnda prästerna på fall eller var det tvärtemot det omvända förhållandet?

Undertecknad ber herr Uppdragsgivaren om tillgift. Det senaste spörsmålets relevans ifrågasattes redan i samma stund tanken föddes. Åter till uppdragets kärna: vem lärde först känna vem uti den kvartett vi ha för ögonen? Var det pastor A. som mötte dottern A. d. y. först, samt presenterade sin vän, pastor Z. för dottern A. d. y: s syster, d. v. s. dottern A. d. ä? Detta synes någorlunda rimligt, enär pastor A. var Smälänning och väl insatt i landskapets traditioner samt underkunnig om, på vilka lingonröda tuvor som danslystna doktorsdöttrar – Tussilull och Tussilo – plägade uppträda. Var det, å andra sidan så, att utbölingen, pastor Z. - av någon lycklig slump - mött dottern A. d. ä. under sin tid i Växjö, sannolikt som fängelsepastor eller annorstädes - och hade nämnde pastor blivit betagen i nämnda dotter samt omnämnt denna belägenhet för sin vän, pastor A, etcetera? Tanken svindlar.

F. d. red. S. Holm beslutade sig för att resa till Kalmar och Växjö, med förhoppning om att finna avgörande fakta för sina djärva spekulationer samtidigt som han, av förklarliga skäl, förundrade sig över sin uppdragsgivares fäbless för denna, i hans tycke, tämligen

meningslösa fråga. Spelade det i själva verket någon roll, vem som borde krediteras det förhållande, att dessa förhållanden kommit till stånd?

Nej och ja. En privat detektiv utför sitt uppdrag. Hans lott är att speja, icke att spekulera, tänkte S. Holm och vädrade snart smålandsluft.

Medan solen sänkte sig över Kalmarsund satte sig vår detektiv ner på en restaurang, för att avnjuta sin favoritmaträtt (à la carte): isterband med potatismos och rårörda lingon. Till detta drack han en öl av lokalt märke och sammanfattade sina intryck av dagen i kanten av det gnistrande Glasriket.

Nej och åter nej! Han ställde ner sitt glas så ljudligt, som om han haft en ordförandeklubba i handen.

Herr redaktör! Undertecknad spejare fattar härmed beslutet att lägga detta ärende till handlingarna. Utförda undersökningar pekar mot det faktum att parterna i giftermålen sammanstrålat någon gång, någonstans, av något skäl som blott och bart kan tillskrivas slumpen, den sköna gudinnan Tyches nyckfulla infall och utfall. Högaktningsfullt S. Holm.

EN FJÄRDE RAPPORT FRÅN F. D. RED. S. HOLM

Det må väcka någons undran, att en fjärde rapport redovisas, eftersom de tre ärenden, vilka omfattades av herr S. Holms projektanställning avslutats. Vår spejare fick emellertid ett fjärde och avslutande uppdrag - ännu en *mission impossible*, enligt herr Holms egen utsaga.

Dock antog denne pliktrogne medarbetare utmaningen, fick resehandlingar samt all inclusive- checkar, att förbrukas under ett drygt dygn i Finlands Pärla.

Herr Redaktör! Härmed har undertecknad tillförordnade detektiv nöjet meddela att även det fjärde uppdraget slutförts. Åliggandet var "att intervjua någon/ några av de personer som på 1940- talet skickade sina barn till Grannlandet, för att undgå de faror och de umbäranden som det förbannade kriget/ krigen medförde.

D. v. s. det var dylikt uppdraget uppfattades av undertecknad, dock emellertid, att det visade sig vara en missuppfattning, då missionen ifråga i stället, enl. herr Red: s smak vore att intervjua dessas, d. v. s. föräldrarnas, barn, som själva företagit resor under det oroliga, på gränsen till outhärdliga, kriget i grannlandet. Emellertid var skadan (vilket ordval må vara överdrivet) då redan skedd, enär undertecknad med ljus och lykta redan åtskilliga timmar rusat runt i staden, på jakt efter nämnda, event. befintliga, ännu i livet varande brödrafolk. Lyckades ändå hitta en 97- årig kvinna, till kroppen vital, dock - å huvudets vägnar - tämligen skral, vilket bevisades av att nämnda dam (kvinna) besvarade alla frågor med: kyllä!

Nå, så var tiden för undertecknads vistelse i den finska huvudstaden till ända. Den enda minnesanteckning som stod att läsa uti den tunna detektiv- notboken var ett "kyllä". Med detta torftiga material finner undertecknad det vanskligt att draga några vittgående slutsatser. Högaktningsfullt S, Holm.

MOSSEBOBLADETS REDAKTÖR HAR ORDET

Tack till f. d. red. S. Holm för dennes engagerade och plikttrogna arbete att reda ut saker och ting i denna berättelse. Visserligen lämnar hans språk en del övrigt att önska, men med tålmod och sinne för att utesluta allehanda omskrivningar, är det min förhoppning att sammanhangen varit någorlunda begripliga. Troligen är det hans tid som medarbetare i ett visst lokalt, dock rikstäckande, veckoblad som återspeglar sig i hans texter.

Det finns en huvudperson i denna berättelse som man bara sett skymten av. Det är avsiktligt så. Eftertexten på sidan 27 är avsedd att något klarlägga sambanden.

DEN FINSKA GRENEN (GRANEN)

Zaga

Helsingfors

Hjördis
Lindberg

Karl Birger
Forsell

Helsingfors

Helsinge

Ingå

Alvina

Knut
Lindberg

Karl Artur
Forsell

Olga Maria
Blomqvist

Helsingfors

Sibbo

Karl Fredrik
Forsell
Erika Lovisa
Ekström

Gustaf Adolf
Blomqvist
Sofia Lovisa
Dahlberg

På god fot (I)

DEN SVENSKA GREKEN (GRANEN)

Zaga

Leksberg, m. fl. platser

Märta Almblad

Bertil Zandrén

Mönsterås

Daretorp

Matilda
Hullgren

Johan Emil
Almblad

Frans Gustaf
Zandrén

Anna Fredrika
Pettersson

Ålem

Acklinga

Velinge

Jon
Persson
Kajsa Lotta
Hemmingsdotter

Johan Erik
Svensson
Hedda Gustava
Persdotter

Alexander
Andersson
Maria
Johansdotter

Carl Johan
Pettersson
Lisa Gustava
Andersdotter

På god fot (II)

På den svenska grenen (granen) finns rötter i otaliga generationer.

Här ej redovisade.

EFTERTEXT

På 1950- talet var Högre Allmänna Läroverket (HAL) den *skyddade verkstad* jag hade förmånen att bevista. Därifrån betraktade man företeelser och skeenden i staden och dess omgivning. Man befann sig i en trygg och stimulerande miljö, med lektioner åtta timmar om dygnet och fritid/ sömn de övriga sexton timmarna. Det var många ungdomar som vistades där uppe på höjden, med domkyrkan mycket nära och Näset strax intill. Gymnasisterna och realskolans punktliga elever strömmade pliktskyldigt in i aulan på morgnarna, för att få några goda ord på vägen, vilka förmodligen glömdes redan i trappen ner eller upp mot lektionssalarna, men kanske ändå var till någon nytta, eftersom detta att samlas var en ceremoni som gav eleverna en kick i rätt riktning.

De som satt i samma klassrum kände varandra rätt så väl efter veckor, månader och år av tillkortakommanden och framgångar i läxförhör och skriftliga prov. Man minns inte alla namn och alla individuella egenheter, men det räcker med fragment för att komma ihåg än det ena än det andra från den tiden.

Om man börjar prata med någon om *den gamla goda tiden* finner man många kopplingar. Den ena cirkeln överlappar den andra. NN var en granne som hade en dotter som senare träffade NN och denne NN var, i sin tur, släkt med en tredje, fjärde NN som flyttade till en annan stad och – tro det eller ej – gifte sig med NN, vars mor var syster till den NN i vår stad som var NN: s brors kusin på mödernet, möjligen fädernet. ☺

När den här bild- berättelsen, av allt att döma, börjar närma sig slutet, kan kanske några förklaringar vara på sin plats. Min ambition har inte varit att skriva ner en massa fakta om de personer som förekommit. Snarare ville jag göra en sammanställning som speglar de miljöer, i vilka folk levde sina liv. Någon må tycka att Mönsterås med omnejd fått för stort utrymme. Jag vet: vernissagen med makarna Hullgrens verk är rena frosseriet - men jag blev förtjust i deras konstverk och den trakt där de hade sin konstnärliga bas. Det var ett nöje att försöka göra berättelsen estetiskt tilltalande med dessa konstnärers hjälp.

Det har också varit ett nöje att samarbeta med huvudpersonen. Tack Zaga för allt underlag och all support under arbetets gång. Blev det en bra sammanställning, är det din förtjänst. Om det däremot blev bara strunt, är det mitt fel.

Du Zaga har mött många intressanta människor i ditt liv. Mest imponerad är jag nog, trots allt, av att din morfar deltog i solskensolympiaden i Stockholm för mer än hundra år sedan.

Det är i runda tal sextio år sedan vi skymtade varandra på skolgården då och då, utan att känna varandra. Det har runnit mycket vatten i ån Tidan sedan dess. När man tänker tillbaka känns faktiskt femtiotalet som en saga – en sann saga, vilket vi vill eller inte.

Och nu är det snart jul igen. Klicka och lyssna på Sofia Källgrens sång
I Viktor Rydbergs/ Alice Tegnér's samspel:

<https://youtu.be/D3bEi77wre8>

Gläns över sjö och strand,
stjärna ur fjärran,
du, som i Österland,
tändes av Herran!
Barnen och herdarne
följa dig gärna,
Betlehems stjärna.
Natt över Judaland,
natt över Sion.
Borta vid västerrand
slocknar Orion.
Herden, som sover trött
ute å fjället,
barnet, som slumrar sött
inne i tjället,
vakna vid underbar
korus av röster,
skåda en härligt klar

stjärna i öster,
gånga från lamm och hem,
sökande Eden,
stjärnan från Betlehem
visar dem leden
fram genom hindrande
jordiska fångsel
hän till det glindrande
lustgårdens stängsel.
Armar där sträckas dem,
läppar där viska,
viska och räckas dem
ljuva och friska:
"stjärnan från Betlehem
leder ej bort, men hem".
Barnen och herdarne
följa dig gärna,
strålande stjärna.

Mariestad ett par dagar före julen 2019

/ Alf